

Naujienų Antroji Dalis

NO. 428

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATūros RAUGIJOS LEID'NYS

XIV METAI

VYTAUTAS KAROSAS

NUO RAUDONŲJŲ DULKIŲ IKI RUDOJO SAULĖLEIDŽIO

8. Besimeldžias kalnų šventovėj, neišpažindamas Visagalį, aš palydėjau vasarą ir rudenį, ir valtis gedulingų debesų, ir paukščius, skrendančius būriais iš mano tėviškės kampelio į Pietų Afrikos krantus . . .

Niūri žiema, lyg ragana, čia pat kalnuos šaltai skardeno, — ji nejučiom kasdien artėjo, ji drebančia sena ranka jau barstė sniegą į daubas . . .

Pasikeitė diena, pasikeitė naktis.

Kuprotų debesų gauja, užbalsmavus saulės kūną, kažkur nurito už kalnų ir lyg jos aukso pasigedus, padangėj siuto, šėlo, tai ugnimi aplinkui spiaudė.

Šią jos nesantaiką malšino pražilęs pranašas Elijas . . .

Iškeltu vežimu liepsnos, melsvais pašėlusiais žirgais jisai aukštybėse skrajojo,

ilgaus botagais plakė erdvę

ir, rodos, išminties pirštu grasino vandeniui ir žemei.

9.

Žvangių kanopų bildesys ir įsukti verpetai karčių, bešėlstančių ant prarajos,

Ir man atrodė lyg girdžiu: gilius atodūsius uolų, jų gelmėjų ausyse man lyg kažko verkė, kažkuo skundė . . .

užslėptą bežadį skundą, jų dejones, gal būt palaidotas čionai Ievos, Adomo, praeinančioms jiems iš žuvusio kadais rojaus . . .

Bandžiau šauksmu aš tildyt audrą, stengiausi ranka sugaut perkūną,

bet veltui: verpetai susukė mane ir galva nutrenkė bedugnėn.

Bekrisdamas į prarają, uolas aš nuplėšiau žvilgsniu, ir jų sustingusį masyvą, lyg brangų mylimosios perlą, nešiausi širdyje kartu.

Tartum užgesę meteorai, ar grotos griūnančio kalėjimo, storais brūkšniais jie aplink ritos, bet akių mano neužtemdė: aš išvelgiau aušrinės žiedą ir jame laivelį Ryto.

10.

Yra pasaulis be sapnų, yra pasaulis be tikrovės, — tartum užšaldyta senoj botaniko dėžėj gėlė gulėjau vienišas, be skausmo, baimės, be vilties, — gulėjau aš kalnų atvertam sarkofage.

Užžėrusi akis audra, tarytum nešė laidoti mane į numylėtą gimtą kraštą,

kur manęs džiaugsmingai laukė visi suskridę rytmečiai, atsiminimai,

ir ašarų ir juoko sutartinės, ir aidas seserų dainos . . . Tas pats išbalęs debesėlis, su nuplėštu sparnu audros, ant stogo tėviškės namų tebesižvalgė, ieškodamas jis ten manęs,

bet veltui . . .

Nūn jis tematė pėdsakus kovoj sulaužytų ginklų, šiaurėj bežūstančių pulkų klajojanti ir kruviną šešėlį, ir klausėsi ne tvenkinio ramios kalbos, ne žalios laukų lopšinės,

bet šėlstančios audros pakrantėj marių, marių gintaro krantą daužančių,

ir nuolatos, tartum vakario varpo gausmas, kartojančių manos sielos neišsakytą, baisų skundą.

Tik ten kely, ties lauko vartais, kur ašara į smėlį krito, kur pasiliko staugt šuo,

aušra įgudusiu pirštu ir nekieno neįprašyta, braižė palaimintą pasaulį, nupiešti bandė tokį rytą:

Du ramūs jaučiai — milžinai (kokių nė ūky neturėjau), taku į plačią žalią lankąėjo . . .

Didžiausia saulė rytuose, viršūnėm miško kopdama, neįstengė pakilt padangėn, o ritosi į tako smėlį, ir čia virpėdama ji skendo, klimpo . . .

Bet vaizdą šį aušra kartojo,

ir aš mačiau, kaip jaučių kojos,

(Tęsa 2-am psl.)

DIENŲ SKEVELDROS

1.

J. Matulionis "Laiškuos iš pasaulinės Briuselio parodos" guodžiasi (žr. "Tėv. Žiburiai" Nr. 26):

"Rusų pavilijone . . . nieko įdomaus". "Tikėjausi rasti ką nors iš Lietuvos, deja . . . čia jos nėra."

"...atsidūriau netoli esančiame Vatikano paviljone". Pirmiausia aplankiau "tyliosios bažnyčios" skyrių. Fotografijos kardinolų, vyskupų iš rusų okupuotų kraštų: lenkų, ukrainiečių, latvių, čekų, vengrų, jugoslāvų, kiniečių, bet . . . lietuvių nėra."

"Antrasis, nusivylimas—prėjus prie didelio plakato, kur išpieštos rusų užimtų kraštų bažnyčios. Yra ir katalikų, yra ir pravoslavų, ir net kitų, atrodė, nekrikščioniškų tikybų. Yra Maskva, yra Kijevas, yra Ryga ir daugelis kitų, bet... Lietuvos nėra."

Aiman, buvo šūkis (ir akstinas romanams ir t.t.): arba Maskva, arba Roma. Dabar (kai mūs tauta vergijoje ir kančioje) tėra grynas rūstus faktas: (nesisieloja) Nei Maskva, nei Roma . . .

2.

"Congressional Record" (Mar. 29) įdėjo šiokias tokias pataisas a(ili)du(s) a(tmini)mo brošiūros, kuri savo metu gudų naudai nurašė visą mūs istoriją ir kultūrą. Aną brošiūrą, kaip ir visas kitas apie pavergtas tautas, sureda-guoti gelbėjo . . . Georgetown universitetas (!) Washingto-ne. Atitaisyta LLK ir kun. J. Kučingio (Los Angeles) pa-stangomis.

Bet... va, vartau "Wiadomos-ci Literackie" Nr. 637, kur A. Bregman recenzuoja naują mums (...kašmynų gudų?!...) dovaną:

Survey of International Affairs 1939-1946. The Eve of War, 1939 Edited by Arnold Toynbee and Veronica M. Toynbee Issued under the auspices of the Royal Institute of International Affairs. London. Oxford University Press, 1958;

Kitu kuriuo atveju tartumei: J(o) K(arališkosios) D(idenybės) mokslininkas Kremliaus budelis tarnyboje, bet čia... prof. Toynbee "A Study of History", "Civilization on Trial" ir kt. veikalų autorius. Čia maža nusišypsoti, čia, okupuotosios Lietuvos naujadarą pavartojant, reikia ataveiksmio. Gal vėl LL Komitetas, o gal tremtiniai istorikai?

Prof. Toynbee nuomone, II Pasaulinio karo priežastis glūdi tame, kad... Pabaltijo kraš-

tai buvo jėga "atplėšti" nuo "matuškos" Rusijos, vadinas, sudrumsta "pusiausvyra Europos Rytuos". Be kita ko, ans kalba ir apie... "gudiškąją Vilniaus apygardą."

3.

Beje, G. Galva (kažkur pavasariop) "T. Žiburiuose" aliarmavo, kad "Enc. Britannica" savo 1958 metų "Book of the Year" skiltyse Lietuvai apibūdinti žinių sėmėsi iš L T S R šaltinių. Įdomu dar ir tai, kad str. autoriumi buvo ...lenkas' tremtinys Kaz. Smogorzewski. Galima papildyti: pilsudskininkų oficiozo "Gazeta Polska" užsienio korespondentas, nemėgęs Lietuvos" "iš principo". Matyt, įpratimas yra lygut prigimimas . . .

Ar kas reagavo, neteko užtikti "jokių gyvybės pėdsakų". Betgi "Enc. Britannica" turi savo bendradarbių įguloj ir ...lietuvių tremtinių mokslininkų ar tiesa?

4.

Nepažįstamas bičiulis iš N. Zelandijos teiraujasi, ar Jono Augustaičio pastabos "Stasio Raštikio "Kovose dėl Lietuvos" II-asis atsiminimų tomas" išeis atskiru spausdiniu ar ne? Deja, aš pats nieko nenumanau, ir negaliu suteikti informacijų. Manding, būtų pravartu išleisti. Tai didelis įnašas į mūsų praeities pažinimą. Tai talka tautos kultūros istorijai. Nepaprastai kruopštus darbas. Aš skaičiau, kaip mėgstama paprastai tarti, lyg romaną.

J. Augustaičio analizė N. Lietuvos biudžeto yra vaizdžiais faktais pajvairinta. Va, "Gulbių ežerą" bestatant (ko nepastatydavo net didesnės ir turtingesnės valstybės) I-oji balerina Niemčinova (ar ne baltoji Kruščevo giminės sesuo?) gaudavo per mėnesį virš 5.000 litų, per metus virš 60.000 litų, taigi 20% visų lituanistikos instituto išlaidų!

O čia dar viena amžinai gyvo fakto charakteristika:

1) P. Lozoraitis, tapęs Užsienio Reikalų ministriu po 1934 m. nepasisekusio voldemarininkų perversmo, suėjęs per Narutavičių, Katelbachą į slaptus santykius su Lenkija, privėdė prie 1938 m. kovo 17 d. Lenkijos ultimatumo Lietuvai, į kurį Lietuva turėjo duoti atsakymą kovo 19 dieną. Bet jau

a) kovo mėn. 18 dieną dr. Šiaulys, Lietuvos pasiuntinys Berlyne, atsilankęs pas Ribbentropą, Reicho Užsienio Reikalų ministrį 13 valandą (m.p.—J. A.), Lietu-

(Tęsinys 2-me pusl.)

ramiai beeidamos taku, į smėlį mynė saulės lanką.

11.

Balčiausio žiedo baltiniuos, auksinių varpų aureolėj
į mane kūdikis šypsojos, —
ir rodėsi tarytum jis, pryšaky jaučių bestovis,
kažkaip artėjo link manęs nepajudęs iš savo vietos.
Jo nuostabi akių šviesa, lyg man kažkur kažkadais
buvo matyta, bet neregėtai tolina...
Aš kankinaus, aš kankinaus lyg prirakintas, lyg sergantis
žvėris narve;
stengiausi rast savy jėgų, bandžiau pakilt, palikti
karstą, bet šaltas kūnas nejudėjo...
Jei amžinybė tik sekundė, ir jei sekundė — amžinybė,
tai aš stovėjau ant jos krašto, kaip jungiantis du polių tiltas,
kaip aukštyn kylanti gairė, —
man kažkaip lūpos atsivėrė ir ištare tik vieną žodį, tik vieną —
"Kristus"...

Regėjimas staiga išnyko...

Sugrįžus sąmonė pravėrė man akis...

Naktis...

Išvargintas audros pasaulis ramybėj snaudė ir ilsėjos,
aplietos uolos sidabru, tartum ledu sukaustyti kriokliai,
praradę nuostabų kritimą,
be garso veržėsi į dangų, žvaigždžių nuskaidrinton gilybėn...
Naktis, kaip pasaka skaidri, naktis, kaip angelo skridimas.

12.

Kaip mažas iš po sniego daigas, nujausdamas savo paskyrimą,
laukia pavasario dienos,
taip gal ir aš, slepiąs savy prisikėlimą bei didį amžinybės
šauksmą,
atsibudau šaltam karste ir, besistodamas iš jo, nuplėšiau
dangišką mėlynę...

O kiek platybės, kiek erdvės ir kaip maži žmogaus troškimai!..
Aš su ranka žvaigždės raškydams išgarbint troškau jų žaidimą:
aš troškau vėl kančios ir grožio, ilgėjaus meilės ir kančios,
kančios, kurią gal būt laikais dar rojaus žaltys tik vienas
težinojo
ir kurios čia nakties migloje sulaužyta širdis manoji,
turbūt niekuomet neatspės!..

Ir tarsi į sietyną grimzdams, kur žvaigždės pokyly kryžiavos,
kur jųjų aistros spinduliavo, kur deimantų lašais jos
jungės, —
jaučiau aš ilgesį moters, regėtos kažkada iš jūros dugno
iškeltoį balčiausio marmuro skulptūroj...
Uolos bežadis siluetas man ant krūtinės alsuojąs, lyg sfinksas
atvaizdu jos driekės; —
aš klaidžiojau jame, aš klaidžiojau tyliausiais žingsniais,
troškau jam išlieti skundą, maldavau jį neatstumt manęs,
ir rankomis besiekdams uolą, jutau lyg gyvą kūną jos lie-
mens...

Koks keistas kaklas, veidas, krūtys,

ir koks alsavimas saldus...

Tokios moters dar nieks nėra pasauly matęs, nei regėjęs!..

Kadais aš dievinau Eleną, Salomę, Galatėją,
bandžiau išsaukti mumijas iš kapo faraonų, —
o ten jaunatvėje, pastogėj tėviškės dangaus,
esu aš piešęs ir dangaus Madoną,
kuomet Jinai aušrų takais, nešdama pasauliui Sūnų,
savo basa švelniausia koja
ne debesius tamsius, ne žaliasparnį žaltį, bet mąno debesingą
galvą mynė...

Tegu ši pasaka keista numirs kalnuos, beraudant vėjams,
ir kelią rast tenieks nebando, kuriuo nebent už tėvų kalnę,
praeisiu aš lyg Odisejas.
Beauštančios nakties papėdėj, kur mirtis, pabaigus rugiapiūtę,
ant nukamuoto kuino blėso,
skeletų milijonai kėlės ir šaukė Viešpačiui: "H o s a n n a"...

13.

Per aukštumas plikas, per niūksančias kalvas, per skėstančius
upokšniuose dangaus vitražus,

UNION 6-9206

7643 HARDING AVENUE

MIAMI BEACH 41, FLORIDA

BLOKAS NUO PAJURIO

Sophie ir Bernice Welicka

NAUJIENOS Chicago 8, Ill. ★ Šeštadienis, rugp. 23, 1958 ★ 2

praskrido vėl viltis, pavasaris su aukso lyromis, daina;
ištvino soduose alyvos, širdyje plakėsi liepsna ir sielą įsupė
troškimai...

Kaip Zarathustra aš skubiai nuo kalno nužengiau
ir, žemės džiugesiu apsvaigęs, šaukiau balsu visiems, kas tik
pasauly dar išliko gyvas,
kad sutemos dievų iš tikro jau praėjo
ir kad aš skubiai einu, einu visiems benešdamas palaimintos
ugnies žibintą.

Su skambančia daina aš vėl grįžau į prieglobstį gamtos, į
žmones,

kas dieną pasitikdamas aušrinę neužmigęs.

Palaimintas pavasaris, palaiminti po kojomis rasos karoliai
sidabriniai, —
ir aušro svečias — vyturys, kuris žingsnius žmogaus palydi.

DIENŲ SKEVELDROS

(Atkelta iš 1-mo psl.)

vos Vyriausybės vardu pranešė, kad Lietuvos Vyriausybė priims santykių atnaujinimą su Lenkija. Reiškia, priims ultimatumą! (Žr. Akten zur Deutschen Auswaertigen Politik, 1918-45, Band V, 332, Aufzeichnung des Reichsaussenministers, Berlin, den 18 Maerz, 1938).

b) Tą pat dieną, kovo 18 d., 17 val. Ribbentrop'as kalbėjosi su p. Lipskiu Lenkijos ambasadorium Berlyne, pranešė jam pasikalbėjimą su p. Šiauliu ir Lietuvos Vyriausybės sutikimą priimti santykius su Lenkija. P. Lipskis pareiškė, kad jis apie tai tuoj praneš Varšuvai. (Žr. ibid. Aufzeichnung des Recsaussenministers, 334, Berlin, den 18 Maerz, 1938).

c) Vadinasi, lenkai jau kovo 18 dieną žinojo, kad Lietuva ultimatumą priims. Nežiūrint to, kovo 19 dieną (m. p. — J. A.) Vyriausybė su kariuomenės vadovybe ir Seimo pirmininku "svarstė", Smetonai pirmininkaujant, priimt ar atmet Lenkijos ultimatumą? Jau po pranešimo, kad jį priims!!!

Ir, žinoma, p. Lozorajčio siūlymu, ir p. Raštikio priitarimu nespriešinti, ultimatus buvo priimtas."

Nei pridėti, nei atimti, tik žinoti ir — ateity iš anksto pasisaugoti...

J. Cicėnas.

Kairio knyga LIETUVA BUDO

NAUJIENOSE galima gauti tik ką iš spaudos išėjusią Stepono Kairio knygą LIETUVA BUDO. 416 didelių (6x8½) puslapių, kieti viršeliai. Kaina \$5.50

GREITAI • GERIAUSIAI • LENGVAI

PINIGAI Į LIETUVĄ

10 Rublių už 1—

Mokestis \$5.— iki \$50.00

PILNAI GARANTUOTA

KVITAS PAROPINAMAS

EXPRESU PER 2 SAVAITES

GRAMERCY

744 Broad Street

Newark 2, New Jersey, U.S.A.

Leista Bankų Dept.
ir apdrausta.

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO
INSULIACIJOS PROBLEMAS.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materialų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET

Tel.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

NELAUKITE -

RYTOJ GALI BŪTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šlaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimėi ištikus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET

Telefonas: CEntral 6-5208

KAMBARYS 1043

Generaliai Agentai šių Kompanijų:

COLUMBIA INSURANCE COMPANY

PEARL ASSURANCE COMPANY

LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY

MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.

MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY

AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.

MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

Amerikos rašytojai ir Nobelio premija

Mirdamas 1896 m. Alfredas Nobelis, dinomito išradėjas, paliko devynis milijonus dolerių, kaip premijų fondą tiems, kurie padarys nepaprastus įnašus fizikos, chemijos, medicinos ir fiziologijos, literatūros ir pasaulio taikos progreso srityse.

Nuo 1901 m., kai pati pirmoji Nobelio premija buvo įteikta, jas gavo 62 amerikiečiai: 16 iš jų fizikos, 11 chemijos, 18 medicinos ir fiziologijos ir 12 pasaulio taikos progreso srityse. Penki amerikiečiai: Sinclair Lewis, Eugene O'Neill, Pearl Buck, William Faulkner ir Ernest Hemingway gavo literatūros premijas.

Pirmas amerikietis, laimėjęs literatūros premiją, buvo Sinclair Lewis. Jis savo grafiniais vidurinė šio krašto klasės gyvenimo vaizdavimais pasidarė Amerikos literatūros klasiku. Iš pradžių jis pagarsėjo savo 1920 m. parašyta knyga "Main Street", vaizduojančia pasaulinio miesto ir mažo vakarų miestuko gyvenimo kontrastą. Sekančios knygos "Babbitt", "Arrowsmith", "Dodsworth" padarė jį tarptautiniu rašytoju ir 1930 m. davė jam Nobelio premiją. Lewis mirė 1951 m.

Antras literatūros premijos laimėtojas 1936 m. buvo Eugene O'Neill. Jis ligi pat savo mirties 1953 m. buvo mūsų svarbiausias dramos rašytojas. Jo dramos yra didžiausias vienatės pasiekimas "mažo teatro" sąjūdyje, kuris padėjo palaikyti šio krašto gyvybinį teatrą. O'Neill iš pradžių buvo pripažintas 1920 m. dramos "Beyond the Horizon" pastatymu. Iš kitų plačiai įvertintų jo darbų yra "Anna Christie" (1921 m.), "Strange Interlude" (1928 m.) ir "Long Day's Journey into the Night" (1956 m.) Paskutinis, teatre pastatytas po jo mirties, sėkmingai buvo vaidinamas ant rus metus iš eilės viename iš New Yorko Broadway teatrų.

Pearl Buck už savo be galo humaniškas ir atjauniančias knygas apie Kiniją gavo Nobelio premiją 1938 m., kai jos plačiausiai išgarsėjusi knyga "Geroji žemė" buvo išleista. Ši ir daugelis kitų jos knygų vaizduoja prieškomunistinių laikų Kiniją, kur ji užaugo ir vėliau grįžo kaip mokytoja ir misijonierė. Tarp kitų jos knygų įskaitomos "A House Divided" (1935 m.) ir "The Exiles" (1936 m.).

1949 m. William Faulkner laimėjo premiją už Amerikos gilių pietų istoriją, papročiais ir tautosaka paremtas jo knygas. Daugelyje tomų, kuriuose jis aprašo išvaizduojamą apylinkę Mississippi, jis taip pat aprašo trijų pietiečių kartų socialines tradicijas ir moralines problemas. Tarp jo daugiausia žinomų knygų yra "The Sound and the Fury" (1929 m.), "Light in August" (1932 m.) ir "Intruder in the Dust" (1948 m.).

Penktasis yra Ernest He-

MAKSIMAS GORKIS

ANEKDOTAS

(Tęsinys)

Kikinas nerangiai susiritė, atsisėdęs ant žemo suoliuko kojoms padėti, rankas pasikišęs po krūtinės kupra, ir keistomis akimis, kuriose mirga ugnies atspindžiai, žiūri iš apačios viršun į Jakovo veidą; Jakovas prisiglaudęs petimi prie krosnies koklių ir kalbą tylomis, lyg pasaką sekdamas:

— Juo daugiau sukraunama turtų, juo daugiau žmonėse ir įtūžimo, ir pavydo. Vargšai mato didžiulius lobius...

— Aha, — mykia Bykovas atsimerkdamas, o Kikinas atsidusęs kiša į krosnį žarsteklį, maišo ten malkas, įnirtingai spraga anglys, taškydamas kibirkštis ant varinės skardos priešais krosnį.

Bykovas šiuoju koja, trindamas kibirkštis ant vario, dėbčioja iš padilbų: kaip negera viskas, kaip nemalonu! Kikino snukis lyg odinis sudaužytas kamuolys, kuriuo ilgai buvo žaidžiama, ant kiaušio styro kažkokie pilki pliušiniai plaukai, burna it varlės ir prasižiojusi iš nuostabos, o kuprelis ausys — lyg žvėries. Kaip kipšo. Jakovas it paveikslukas, nupieštas ant baltų koklių, ir nors jis apsisvilkęs dabitiškai, naujais drabužiais, bet nepasidarė malonesnis.

— Ką gi, — pašaipiai klausia Bykovas, — anot tavęs, šitie vargšai pasiryš apiplėšti turtinguosius, ar ne?

— Būtinai reikia teisingai padalyti turtus...

— Taip, — sako Bykovas, — taip! Prastai, brole, tu galvoji!

— Taip galvoja milijonai.

— Skaičiavai?

— Liaudis iš tiesų rūstauja, — atsargiai įterpia Kikinas, žiūrėdamas į krosnį. — Visi labai nepatenkinti.

Nenatūraliai aukštai pakėlęs antakius, Bykovas švarkščia:

— Tu — tylėk! Matai — aš tyliau!

Neprašo nė dviejų mėnesių nuo tos dienos, kai namuose apsigyveno sūnėnas, bet Bykovas vis dažniau girdi, kaip kuprelis atsargiai pritaria Jakovo kalboms. Ir žiūri

mingway savo realistinėm knygom daugiausiai užimponavęs pasaulio rašytojus ir laimėjęs Nobelio premiją 1954 m. Jo garsas daugiausia remiasi vaizdavimu jaunosios "pasimetusios kartos" 1920 m. primojimo didžiojo karo pasekmė. Hemingway apysakos daugiausia liečia "kietus" žmones; emocija yra valdoma "rankos ilgiu". Tarp jo garsiausių knygų yra "The Sun Also Rises" (1926 m.), "A Farewell to Arms" (1929 m.), "Death in the Afternoon" (1932 m.), "For Whom the Bell Tolls" (1940 m.) ir "The Old Man and the Sea" (1954).

Common Council.

NAUJENOS Chicago 8, Ill. ★ Šeštadienis, rugp. 23, 1958 ★ 3

Kikinas į vaikiną pataikūniskai, — junta, šunsnukis, naująjį šeimininką.

"Ak, žmonės, žmonės..."

O sūnėnas kažkaip savotiškai neigėtai paikas arba labai gurus žmogėnas. Negalima peprasti: ko jisai nori? Kalba velniai, maloniai ir, matyt, nori nejučiomis priversti sitikti su juo, kad visų gyvenimo nelaimių visos jo painiausios šaltinis yra turtas. Luoša, kuprota mintis, ir ji nepritinka Jakovui, čia jis veidmainiauja. Kam? Jisai jau žino, kad po dėdės mirties bus turtingas, ir visai nepanašus į elgetų globėją, galintį išdalyti turtus vargšams. Jis elgiasi kaip šeimininkas, vertina ir taupo daiktus, mėgsta tvarką, švarą. Kiemsargi iš karto suėmė į nagą, pats

padėjo sutvarkyti apleistą kiemą, išlandžiojo, apžiūrėjo visą ūkį, nučiuipo bėvagiant pardavėją. Elgetų — aiškiai nemėgsta...

O vis dėlto — neaiškus vyrukas, ir niekaip negalima užčiuopti: ką jis turi tikro? Kuodą. Jo kiaušė, smegeninėj irgi styro kažkoks atkaklus kuodas.

O gal jis tyčia paisto šitas nemalonus, nepaprastas erizijas, todėl tyčia, kad galėtų pagąsdinti, paerzinti ligonį ir šitaip greičiau nuvaryti į kapus? Tas spėjimas labai sujaudino Bykovą, ir kartą jis tiesiai paklausė Jakovą:

— Kam tu šneki tokias nesamones?

— Kad būtų aiškiau, — atsa-

(Tęsinys 5-me psl.)

They're ACCURATE! ★ They're Priced for SAVING!

- for HIM! 17 Jewels, Water-Resist, Shock-Resist, Expansion Band, Luminous Dial, Fully Guaranteed. Price: \$19.95
- for HER! 17 Jewels, Slim... Dainty, Expansion Bracelet, Specially Priced, Fully Guaranteed. Price: \$19.95
- for HIM! 17 Jewels, Handsome Styling, Expansion Band, Guaranteed Accurate, Value-Priced. Price: \$19.95

NAT ADV WA VALU

5000 Benrus, Bulova, Elgin, Withnauer, Longines laikrodėliai parduodami už urmo kainas

Aukštos kokybės deimantiniai žiedai, vertės \$200 už \$98.00
Deimantiniai žiedai, vertės \$395 už \$198.00
Auksiniai žiedai su "Birthday" akmenėliais, vertės \$22.00 už \$11.00
71 šmotas Rogers, King ar Community Silverware gražioje skrynutėje, vertės \$75 už \$37.00
32 šmotų Stainless Silver gražioje skrynutėje, vertės \$25.00 už \$12.00

Aplaikyta daug gražių moteriškų papuošalų iš Europos ir dabar parduodame už žemas kainas.
Dėl jūsų Televizijos ar Radio sutaisymo telefonuokit

CALUMET 5-7237

Krautuvė atdarą kožną dieną nuo 9 ryto iki 6 val. vakaro.
Pirmadieniais ir Ketvirtadieniais iki 9:30 val. vakaro.
WHFC, 1450 kil. PUSĖ VALANDOS Budriko radio programa kas ketvirtadienį nuo 6 iki 6:30 val. vakaro.

JOS. F. BUDRIK FURNITURE, INC.
3241 So. Halsted Street

Prieinamos Kainos - Didelės Nuolaidos

Geriausios vilnonės medžiagos, drabužiai, šilkas, medvilnė, muslinas siuntiniams į užjūrį.

TEXTILE CENTER
2547 W. Division St.
CHICAGO 22, ILLINOIS
Atdara tik sėkmadienį.

UNION TEXTILE
649 W. Maxwell St.
CHICAGO, ILLINOIS
Atdara 5 dienas per savaitę, šeštad. ir sėkmad. uždaryta.

MŪSŲ ŽINGSNIAI

Leidžia Santara ir Sambl Sviesa Chicagoje.
REDAGUOJA: J. Eglė Zabarauskaitė ir Rita Kavolienė.
MEDŽIAGA SIŪSTI: 7018 So. Rockwell Street, Chicago, Illinois.

Per gyvąją kultūrą - į lietuviybės gaivinimą

Kodėl "per gyvąją kultūrą"? Kodėl šiemetinių santariečių aktyvo kursų programinio šūkio nesuformuluoti daug paprasčiau ir elegantiškiau: "Gyvoji kultūra — lietuviybės gaivinimui"!? Šitoks suprasstinimas esmiškai iškreiptų santariečių santykį su kultūra. Jisai nėra utilitaristinis — kultūra *tam*, kad duotų naudos —, bet liberalinis: kultūra, *kadangi* žmogaus dvasia laisva kūryboje.

Kultūra yra centrinis mūsų žmogiškumo turinys, ir todėl ji santariečiams ne puošmena — šeštadieninė išvyka į baletą —, bet gyvenimo būtinybė, arba, kitais žodžiais tariant, esminis rūpestis, stimuliuojas ieškoti realizavimo veikloje.

Santariečiams kultūra yra vertybė savy, o ne savo naudingumu kuriems nors praktiškais tikslais. Bet ji savo vertybėmis išreiškia ir susumuoja pačios bendruomenės vertę. Tiek verta bendruomenė, kiek ji savyje yra sukaupusi kultūrinių vertybių. Todėl, siekiant kultūrinių vertybių ir jas sėkmingai realizuojant, bendruomenės vertė savaime didėja. Kūrėjas gali apie bendruomenę negalvoti. Pakanka, kad jis kuria. Pati bendruomenė suinteresuota, kad, kas gali kurti — iš tiesų ir kurtų, kiek tik gali, tuo būdu didindamas bendruomenės vertybinį turinį. Jos interesas — skatinti ir remti laisvą (ir tuo būdu daugiausia galinčią duoti) kūrybą.

Kultūra, taigi, nėra *skiriama* tautinės bendruomenės gaivinimui. Jos tikslas — išreikšti aukščiausius individo žmogiškuosius siekimus, objektyvuoti jo asmeninę kūrybinę potencialą. Bet kaip tikslai šiuo būdu ir sukuriama didžiausios bendruomenės gaivinančios galios kultūriniai objektai. Kuo kūrėjas pajėgesnis ir kuo jis daugiau turi laisvės bei galimybių išreikšti *visą* savo kūrybinį pajėgumą, tuo bendruomenė įgyja daugiau gyvybės priemonių savajai dvasiai maitinti.

Kūrėjo problemos — pačiam kūrėjui ir išspręsti. Bendruomenėi tačiau reikalinga išsiaiškinti, kuo ji gali paskatinti joje individų pastangomis vykdomą kūrybinį vyksmą, gaivinantį jos dvasią ir didinantį jos vertę. Pati pirmoji problema, ypač moderniais laikais, yra *atrunkos klausimas*. Bendruomenėi reikia įsigyti pakankamai platų ir kritišką žvilgsnį, kad jina pajėgtų atskirti, kas išreiškia tikrą

kūrybinį pajėgumą ir per jį gali gaivinti bendruomenės dvasią, ir kas yra paprasta grafomanija ir tepliomanija, dvelkianti kapinėmis jau pačiame gamybos procese ir todėl tegalinti palaidoti kiekvieną gyvosios dvasios blykstelėjimą bendruomenėje.

Antroji bendruomenės problema santykių su kultūra yra *tinkamo emocinio santykio su kultūrinėmis vertybėmis suradimas*. Reikia kultūrines vertybes suprasti, kad jos galėtų išoriškai atspindėti ir bendruomenėi perduoti joje glūdinčią reikšmę, kad jos, kitais žodžiais, savimi įreikšmintų bendruomenėje dalyvaujančius. Šitaip nepersiduodanti, kultūra liktų paprastas popierizmas, archivalios, muziejinės įvairenybės, bet bendruomenėi savo gaivinančios reikšmės neįgytų. Jos pačios kultūra bendruomenėi liktų svetima. Šis pavojus ypač gresia bendruomenės santykių su jaunaisiais jos kūrėjais. Aktualiausias šis pavojus tada, kaip šiandien, kai šioms jauniems kūrėjams yra atviros visos galimybės atitrūkti nuo savo bendruomenės, jeigu jina jų nepanorėtų suprasti ar nepajėgtų priimti.

Trečioji bendruomenės problema santykių su kultūra yra *organizuotas jos skleidimas bendruomenėje*. Ši problema tegali būti sprendžiama, pirma atsakius dvi aukščiau išvardintas. Pirmą reikiama pasirinkti, kas bus priimama už gyvąją kultūrą, ir sušifonuoti aiškų ir pozityvų santykį, pagrįstą supratimu ir simpatija, su šitaip atskirtomis vertybėmis, — tik tada tegalima ieškoti konkrečių kultūrinių veiklos priemonių šioms vertybėms *subendruomeninti*, joms paskleisti po bendruomenę. Jeigu pirmoji problema yra kultūros kritikų uždavinys, antroji — intymesnio pačių kūrėjų santykiavimo su bendruomenės reikalais, tai trečioji savo sprendimui jau reikalauja praktiškai galvojančių visuomenininkų, realistų, sugebančių efektyviai organizuoti žmones ir lėšas ir juos planingai nukreipti į vertingomis atpažintų kultūrinių vertybių subendruomeninimą.

Santariečių kultūrinės veiklos kursai savo pagrindiniu tikslu turės intymų išdiskutavimą mažose grupėse šių lietuvių bendruomenės egzistavimui užjūriuose esminių klausimų. Kursai įvyks rugsėjo 2-4 d.d. Tabor Farmoje, Sodas, Mich. Pagrindines kul-

NAUJIENOS Chicago 8, Ill. ★ Šeštadienis, rugp. 23, 1958 ★ 4

tūrines problemas juose diskutuos rašytojas *Kostas Ostauskas* (Philadelphia), dailininkas *Adolfas Valeška* (Chicago) ir žurnalistas *Bronys Raila* (Los Angeles). Praktinės ir ideologinės problemos kursų dalyvių sprendimams pristatys eilė santariečių filisterių. Visi santariečiai studentai ir kandidatai nuoširdžiai kviečiami šion retai pasitaikančion progon, iš visos Amerikos suvažiuavus, kelias dienas pabendrauti mažoje jaunatviško aktyvumo grupėje, reikšmingų problemų sprendime. V. K.

IŠ ARTI IR IŠ TOLI

Chicagos Santaros skyrius pereiną savaitgalį išskylavo Lake Como. Be būrio santariečių dalyvavo ir svečių. Suvažiuavusieji kepinosi saulėje, ištėsi laiveliais, šoko ir dainavo.

Clevelando Santaros skyrius kviečiasi iš Chicagos Vyrų Chora su Fausto opera. Kaip tokiai palyginti nedidelei grupei žmonių tai yra didelis užsimojimas. Visuomenė raginama šį "Fausto" pastatymą paremti savo atsilankymu. Šios operos pastatymo pasisekimas paskatins Clevelando santariečius panašioms ateities užsimojimams. Linkime

clevelandiškiam sėkmės!

Iš spaudos jau išėjo, ir platinėjus pasiekė Santaros išleistas Kosto Ostausko scenos veikalas "Kantarėlė". Spausdinimo darbas gerai atliktas, leidinys sudaro malonų įspūdį. Veikalą Chicagoje galima gauti Terra knygyne, o iš tolimesnių vietų galima jį gauti pas kol. Ramojų Vaitį (926 Hinman Ave., Evanston, Ill., telef.: DA 8-1186).

Karolis Drunga (Sant. Garb. Narys) išrinktas Vokietijos Lietuvių Bendruomenės valdybos pirmininku.

Filadelfijos santariečiai neseniai išsirinko naują skyriaus valdybą. V-bos pirm. — Rimas Kalvaitis, vicepirm. — Liūtas Jurskis, sekretorė ir išdinikė — Kleopatra Sadi-nauskaitė.

(Tęsinys 5-me pusl.)

WILLIAM P. LAUX MUSIC STUDIO

All Instruments Taught
A Faculty of Artists Teachers
KI 5-3015 — 4417 N. Melvina

CORCORAN Funeral Home

VESINAMOS KOPLYČIOS
6150 NO. CICERO AVE.
Chicago, Ill. PEnscola 6-3833

SKOLINK IŠ STANDARD UŽ ŽEMESNĮ NUOŠIMTĮ TAUPLYK PAS STANDARD—

Stipriausioji Chicagos Bendrovė

Turtas \$60,000,000.00
Atsargos Fondas 5,700,000.00

Chartered and Supervised by the
U. S. Government

JUSTIN MACKIEWICH, Prez.

DARBO VALANDOS: Kasdien, įskaitant šeštad. nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 val. vak. Trečiadieniais visai neatidaro.

STANDARD FEDERAL SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION
OF CHICAGO

4192 ARCHER AVE., CHICAGO 32
PHONE: Virginia 7-1141

ANEKDOTAS

(Atkelta iš 3 psl.)

kė sūnėnas, išsprogines avino akis. Jo akys irgi dvilypės; refkarčiais jomis žvelgia artimas, geras vaikinai, bet dažniau, sustojusios ir nejudėdamos, jos žiūri beprasmiškai, nieko nematydamos, — jos visada būna tokios, kai jis dėsto savo erezijas.

— Reikia aiškumo. Reikia, kad visi žmonės vieningai susitartų ir kits kitam padėtų...

— Taip — prieš ką toji pagalba? — susierzinęs švokštė Bykovas. — Kur nesantaika? Juk nesantaika tarp žmonių, suprask!

— Nesantaikoje — negalima gyventi, — atkakliai spyrėsi jaunuolis. — Pasakyta: nesėk vėjo, audrą piausi! Reikia suvaržyti visų žmonių sąžinę, nes kils visuotinis maištas...

— Meluoj! — pikta šaukė Bykovas.

Dienas ir naktis jis galvojo: tinka ar netinka Jakovas būti įpėdiniu? Šios mintys neleisdavo jam mąstyti apie mirtį.

"MŪSŲ ŽINGSNIAI"

(Tęsinys iš 4-to pusl.)

Studentai santariečiai ir Santaros filisteriai raginamuoju skubiausiai registruotis vietos skyrių valdybose penktajam visuotiniam Santaros suvažiavimui, kuris įvyks Tabor Farmoje, Sodus, Michigan. Suvažiavimas įvyks rugsėjo 5-6-7 d. ir reikia sudaryti dalyvių sąrašus, kad galima būtų garantuoti rezercijas: Per vėlai užsiregistravusiems Santaros CV negarantuoja nei maisto, nei nakvynės, ir nesima šio reikalo tvarkyti. Santariečiams kaina — 5 dol. per dieną, svečiams 7.50. Programa šiame suvažiavime bus labai įvairi, pakviesti geri paskaitininkai, bus studentų santariečių debatai, kuriuos tvarko Leonas Sabaliūnas.

* * *

Vladas Krivickas, studijuojas Kolumbijos universitete, Tabor Farmoje kalbės apie tautiškumo problemą istorinėje perspektyvoje.

* * *

Penktasis Santaros informacinio biuletenio "Žvilgsniai" numeris jau išspausdintas ir siuntinėjamas skyriams. Šiame numeryje telpa L. Sabaliūno straipsnis, idomūs feljetonai, svarbūs CV pranešimai ir kitokia idomi medžiaga. Biuletenis iliustruotas nuotraukomis.

* * *

Philadelphijos studentams santariečiams liepos 19 d. R. Vaišnys (atvykęs iš Kalifornijos) skaitė paskaitą techniniais klausimais. Liepos 23 d. V. Kavolis diskutavo Santaros ideologijos kai kuriuos aspektus, o Garb. Fil. Kostas Ostrauskas dalinosi išpūdžiais apie vėliausiąją lietuvių literatūrą. Anksčiau įvykusiuose viešuose debatuose su ateitininkais Santarai atstovavo Rimas Kalvaitis.

kartais atrodydavo, kad net skausmo nejaučia per jas.

"Neaiškus vaikinai, neaiškus! Kiekvienas pavargėlis supranta, kad tikroji gyvenimo tvirtybė ir žmogaus apsauga — turtas, nuosavybė. Netgi požemių kurmiai tai supranta..."

Naktimis, kada žemėje viskas prislopę tyli, sakytum mąsto apie praėjusią dieną, o apsunkusios žmogaus mintys pasidaro bemaž įžiūrimos ir kietas proto kamuolys, pamazū išsivyniodamas, visur išdriekia savo tamsius siūlus, Bykovas, gerai įsiklausęs, atspėdavo, kad ant aukšto — nemiegama; jam net rodydavosi, kad girdi atkaklią Jakovo kalbą, mato jo akis ir nušėbusį, susmukusį kuprelį veidą. Tur būt, Jakovas kalba apie valstybės įstatymų pakeitimą ir apie tai, kad reikia sumažinti caro valdžią, — netgi taip pasakyti išdrįsta tasai vaikėzas?

Patyliukais apie tai žmonės kalbėdavo turkų karo metu ir vėl ėmė galvoti, nes vėl prasidėjo karas. Tai — kursto ciliai, jiems nesinori kariauti, bijosi, kad nepašauktų prie ginklo. Tada jie net mėgino užmušti carą, bet pavėlavę po karo nužudė.

"Ir kas per kvailybė visa tai! Jėzus Navinas kariavo, karalius Dovydas buvo ramus, psalmes rašė, o karo irgi nepajėgė išvengti. Vienuoliai kariavo. Tikratikiiai kuniškaiškiai kariavo su totoriais. Šventasis Aleksandras Nevskis be pasigailėjimo pliekė švedus, tačiau nė vieno iš jų savieji nežudė. Kokia baisi kvailybė!"

Pailsęs begulėdamas, Bykovas sėsdavo prie lango, žiūrėdavo į žvaigždes, į papurtusį bobišką mėnulio veidą, — ilgesys liejosi iš dangaus, imantriai pasipuošusio žvaigždėmis.

Soboro popas, tėvas Fiodoras, kartodavo:

— Per mažai žmonės gėrisi stebuklinga dangaus grožybe. — O stukolką lošdavo nesąžiningai, gi preferanso būdavo visai neįmanoma su juo lošti.

Ir Bykovas prisiminė, kaip jis susivaidijo su popu, pasakęs jam, kad danguje jokios grožybės nėra, jis primenęs didžią žmogaus menkystą ir daug gražesnis dieną, kada nuogas, saulės nušviestas. O naktį dangus malonesnis debesuotas, tada jo nematai, lyg jo nebūtų. Žmogus sutvertas žemei, ir kada popai jį vilioja iš jos, tai čia tas pat, lyg kas rekrutą-jaunikį iš vestuvių šauktų į kareivines. Padūkūsiai supyko popas...

Soduose medžiai taip stipriai tamsos sulipdyti, lyg kas būtų juos į degutą sumerkęs. Mieste nepakenčiamai tylu, taip tylu, kad norisi surikti:

"Gaisras! Degam!"

"O, Viešpatie, Viešpatie! — mintyse skundžiasi Bykovas. — Kaipgi čia? Kodėl tu nuskriaudei mane? Ar aš nuodėmingesnis už kitus, ar — kas?"

NAUJIENOS Chicago 8, Ill. ★ Šeštad., rugp. 23, 1958 ★ 5

Ir prisimena savo pažįstamųjų darbus: visi už jį blogesni, visi godesni, pavydesni. Jis — sąžiningas, todėl ir neturi artimų draugų, pragyveno savo gyvenimą vienišas, be paskubos ruošdamas tvirtą lizdą ramiai gyventi su gražia, gera žmona. Malonu prie savęs turėti ikūnią, puikią moterį, puošti ją kaip lėlę, per šventes vestis į pramogas, važinėti pora arklių, girtis jos apdara, brangiais švelnaus jos kūno papuošalais, visu tuo sukeliant kitų moterų pavydą. Malonu...

Prisimerkęs jis žiūrėjo sutemose sunkius baldus, prisimindamas, kokių vilčių turėdamas juos pirkė. Daiktuose glūdi didžiulė prasmė, tarp jų žmogus gyvena lyg tvirtovėje. O jeigu iš kambario išneši viską, kas jame sustatyta, kambarys bus panašus į didelį grabą.

"O, Viešpatie! Už ką?"

Ir vis rodosi, kad palėpėje pas kuprelį dūžia Jakovas kaip siuvamoji mašina, pamazėli siuvinėdamas žodžiais savo erezijos raštus.

"Atkaklios galvos. Tai — nebloggerai, nors mintys ir vaikiškos. Ir aš, kol dar jaunas buvau, taip pat nežinia ko norėjau".

Bykovo mintys nejučiomis darydavosi kito atspalvio. Vis tiek — be Jakovo — nėra įpėdinių, jo laimė! Taip nusprendęs, bet jausdamas, kad tai priešinasi protui, Bykovas sugalvodavo pateisinimus, bet negalėdavo nieko daugiau išgalvoti, kaip: vaikinai kuklus, blaivus, praturtės — ateis į protą.

(Bus daugiau)

Paprastas imitavimas menė visada yra bevaisis; net tatai, ką mes gauname iš kitų, turi iš naujo mumyse užgimti.

A. Schlegel

Visada būk atidus ką darydamas ir nieko nelaikyk neverta dėmesio. Konfucijus

NAUJAS TEPALAS

ir tabletės teikia naujos vilties kenčiantiems nuo reumatizmo ir artrito.

The Star Pharmacol kompanijos, Chicago, chemikas pagamino naują tepalą ir tablečių. Ši nauja kombinacija, žinoma vardais AMERPOL RUB ir AMERPOL TABLET, pripažinta labiausiai efektyvia, malšinant skausmus, kuriuos paprastai sukelia reumatizmas ir artritas.

Ši nauja pasitvirtinusi kombinacija buvo išrasta paraudusiems, uždegimui turintiems sąnariams gydyti, patinimui sumažinti ir nutirpusių raumenų skausmui nuraminti nuostabiai greit ir su nuostabiais rezultatais. Prašykite vaistinėse. 98c. tepalas, \$3.50 tabletės.

K. J. MACKE & COMPANY

1924 m. Kazio Mačiuko įsteigta Apdraudos Agentūra

2549 West 71st Street, Chicago, Ill.

Tel.: PROspect 6-3140

Tvirtyje apdraudos įstaigoje apdraudžiam namus, baldus, prekes, krautuvų langus, tavernas, automobilius ir kitus įvairius vertingus daiktus; apdraudžiam namų savininkų atsakomybę, gyvybę ir asmenišką atsakomybę. Reikalui esant, apdraudos mokesčius galėtume paskirstyti net 7 mėnesiams. Kviečiame pasinaudoti mūsų ilgų metų patirtimi ir apdraudos reikalais mielai teikiama patarimais.

45 metų biznio sukakties proga išpardavimas

1958 Chrysler - Plymouth - Imperial

ir daugybė gerų visų išdirbysčių vartotų automobilių.

KAINOS NUO \$25

Galima nupirkti be pinigų išsimokėjimais.

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.

CHRYSLER - PLYMOUTH - IMPERIAL
DISTRIBUTOR

4030 Archer Avenue

Chicago, Illinois

Didžiausia ir teisingiausia Lietuvių automobilių įstaiga.

AMERIKOS ŽMONĖS PAGARSEJĖ PRASTAIS DANTIMIS,

pasakė Benjaminas Franklinas dar prieš 170 metų. Yra kas nors blogai, jei 95% vaikų jau turi išpuvusius dantis. Apie dantų ligas ir kaip nuo jų apsisaugoti vaizdžiai ir išsamiai rašo Dr. Antanas Gustainis savo naujojo knygoje.

DANTYS, jų priežiūra, sveikata ir grožis

Geras popierius, kieti viršeliai. Knyga kainuoja \$4.00.

Siųskite čekį ar Money Orderį:

NAUJIENOS, 1739 So. Halsted Street, Chicago 8, Ill.

PIUTE INDĖNŲ LEGENDA

APIE SKRAIDANČIUS ŽMONES ŽILOJE SENOVĖJE
(M. K. Jessupo THE EXPENDING CASE FOR THE UFO
knygoje atpasakota indėnų legenda)

Daugumas jūsų, kurie šita skaitys, esate greičiausiai baltodžiai, kurių kraujas yra atgabentās iš Europos prieš vieną ar du šimtmečius. Jūs kalbate savo laikraščiuos apie skraidančias lėkštes ir paslaptinius orlaivius, kaip kažką nauja ir nepaprastą dvidešimto amžiaus reiškinį. Kaip kitaip jūs galite manyti? Bet jei jūs turėtumėt raudoną odą ir turėtumėt kraują, kuris yra gimęs ir išaugęs šioje žemėje per nesuskaitomus tūkstančius metų, jūs žinotumėte, kad tai netiesa. Jūs žinotumėt, kad mūsų pratėviai, gyvenę šiuose kalnuose ir tose prerijose per nesuskaitomas gentkates, tuos orlaivius matė anksčiau ir tas istorijas perdavė legendose, kurios yra neraišytoji mūsų tautos istorija. Jūs netikite? Pagaliau, kodėl jūs turėtumėt tikėti? Tad žinodami jūsų nenorą tikėti, mano tautos padavimų pasakotojai su pasikartėjimu užčiaupia savo burnas.

Bet, aš tiems padavimų pasakotojams štai ką sakau: Dabar, kai tie laivai vėl yra matomi, ar būtų išmintinga, jei mes, senoji rasė, laikytume mūsų žinojimą tik patys sau? Taigi man, Amerikos indėnui, kai kurie mūsų tautos išminčiai papasakojo, ir, jei jūs paisote, aš leisiu jums sėstis su mumis drauge ir pasiklausyti.

Įsivaizduokime, kad šioje keistoje vietoje, kurią jūs baltodžiai vadinate "Mirties Slėniu" ("Death Valley") yra sambrėkšmis. Aš perduodu tabaką (mums tabakas yra šventas augalas) senajam Piute tautos vadui, kurs sėdi priešais mane kitapus ugnelės laužo ir barsto į liepsną kukurūzų miltų žiupsnelius ir pučia tabako dūmus į keturis vėjus (kompaso kryptimis), nuvaikydamas nelaimės ir melsdamas palaimos.

Senasis vadas atrodo kaip

raukšlėta mumija, sėdėdamas ir čiulpdamas savo pypkę. Tačiau jo akys nėra neregincio akys, bet yra akys, kurios, atrodo, žiūri atgal toli toli į praėjusią gaidynę. Jo tautą valdė Inyo, Panaminatą ir Mirties Slėnį per nesuskaitomus šimtus metų prieš baltodžiams ateinant. Dabar mes sėdime slėnyje, kurį baltodžiai pavadino Mirties Slėniu, kurį tačiau Piute žmonės vadina Tomeša arba Liepsnojanti žemė. Čia priešais mane, kai aš atsigrežiu į rytus, Laidotuvių kalnai (Funeral, kalnai, kurie sudaro Mirties Slėnio rytinę sieną) savo papėdes laiko apsiautę rusvai melsvu apsiaustu, o jų veidai yra nudažyti kraujo raudonumo škarlatu. Už manęs, Panaminatą iškilę lyg kokia mylios aukštumo siena, pajuodavę priešais benusileidžiančią saulę.

Senasis Piute rūkė mano tabaką ilgą laiką, pagaliau pagarbiam išpūtė dūmą į visas keturias puses ir prabilo:

"Klausei manęs, ar mes esame girdėję apie didelius sidabrinus orlaivius tomis dienomis, kol baltieji žmonės dar nebuvo atgabėję savo palubinių vežimų vilkstines į šią šalį?"

"Taip, garbus seneli, aš atėjau ieškodamas žinojimo". (Visu mano tautos genčių tarpe "senelis" yra ženklas didžiausios pagarbos, kokią žmogus gali išreikšti kitam žmogui).

"Taigi, Piute tauta žinojo apie tuos laivus per gentkarčių gentkates. Mes, be to, manome, kad mes kai ką žinome apie žmones, kurie tuose laivuose skraidė. Juos vadinomė Hav-musuvus".

"Kas yra tie Hav-musuvus?"

"Jie yra Panaminčių žmonės ir jie yra taip seni, kaip pati Tomeša. Pastebėjęs mano sumizgimą jis truputį nušisypsojo. "Tu nesupranti? Žinoma, kad ne. Tu esi Piute. Taigi, klausykis atidžiai ir aš tave nuvesiu bega-

NAUJIENOS ★ Chicago 8, Ill.
Šeštad., rugp. 23, 1958 ★ 6

liniai ilgu taku atgal į žilą senovę.

"Kai pasaulis tebebuvo jaunas ir šis slėnis, kurs šiandien yra išdžiuvęs, virtęs sproginėjusia dykuma, tebebuvo vešlus, mėlynas jūrų vandens uostas, kurs nusitęsė nuo pusiaukelio iš šių kalnų iki Kalifornijos įlankos, sako, kad Hav-musuvai čia atsiirdavo dideliuose irkliniuose laivuose. Čia Pamanintuose jie rado didelės olas (kavernas) ir jose jie pasistatė vieną savo miestų. Tais laikais Kalifornija tebebuvo sala, apie kurią tos valstijos indėnai ir ispanams pasakė, kad tai yra sala ir kurią ispanai taip ir atžymėjo savo žemėlapiuose.

"Gyvendami tame paslėptame mieste Havmusuvai savo greitai vairuojamais laivais valdė jūras, prekiaudami su toli toli gyvenančiais žmonėmis ir atsigabendami keistų prekių į savo dideles prieplaukas, kurios, sako, ir šiandien tebėra giliai kavernose.

Nesuskaitomiems šimtmečiam praslinkus, klimatas pradėjo kisti. Vanduo ežere nuseko, kol pagaliau nebebuvo išplaukimo į jūras. Pradžioje perplaukimas buvo nutrauktas tik pietinių kalnų, per kurių vrišūnes prekes buvo galima pergabenti. Bet laikui slenkant vanduo vis labiau nuseko, kol atėjo diena, kada visa, kas beliko iš didelio mėlyno ežero, buvo tik sausa žemės pluta. Tada parėjo dykuma ir Ugnies dievas pradėjo vaikščioti skersai ir išilgai Tomešą, Liepsnojančią žemę.

"Kuomet Hav-musuvai nebegalėjo naudoti savo irkluojamų laivų, jie pradėjo galvoti apie kitokius būdus pasiekti pasaulį kitoje pusėje. Aš manau, kad taip yra, kaip tatai atsitiko. Mes žinome, kad jie pradėjo vartoti skraidančias valtis. Pradžioje jos buvo nedidelės, tos sparnuotos skraidančios valtys. Jos skraidė, išduodamos žvangantį garsą ir narstydamos, kaip arai.

"Prabėgantys šimtmečiai atnešė kitokius pakitimus. Gentytys paskui genčių nusiautė kraštą, kovodamos už jo laikiną pasisavinimą ir vėl dingdamos kaip smėlys audroje. Savo kalnuose, vis dar savo kavernų mieste, Hav-musuvai tebegyveno ramybėje, toli atsiskyrę nuo visų konfliktų. Kartais juos pamatydavo tolybėse, skrendant savo laivuose arba jojant ant sniego baltumo gyvulių, kuriais jie susisiekdavo nuo briaunos iki briaunos kalnų viršūnėmis. Mes tų keistų gyvulių jokioje kitoje vietoje nėsamė matę. Vėlesni amžiai tiems žmonėms nešė vis didesnius ir didesnius laivus, kuris skraidė kaskart tyliau.

"Ar pats esate kada matęs Hav-musuvą?"

"Ne, bet mes apie juos turime apščių padavimų. Yra priežasčių, dėl kurių neapsimoka būti per daug žingeidžiam".

"Priežastys?"

"Taip. Tie keisti žmonės turi ginklus. Vienas yra mažas vamzdis, kurs žmogų apkvašina dygiu jausmu, tartum kaktusų adatėlių lietuvi lyjant. Nebega-

lima pajudėti per keletą valandų, o tuo tarpu paslaptieji žmonės dingsta uolose. Kitas ginklas yra mirtinas. Tai yra ilgas sidabrinis vamzdis. Jį į tave ištiesus, mirtis tuo jau ištinka".

"Bet pasakyk man apie tuos žmones. Kaip jie atrodo ir kaip jie apsirengę?"

"Jie yra labai gražūs žmonės. (Tęsinys 7-tam psl.)

Siųskite siuntinius!

Siunčiame dovanų siuntinius į Lietuvą ir kitus kraštus: naujus gatavus rūbus ir taip pat įvairias medžiagas, maistą, vaisius, akordeonus, siuvamas ir mezgamas mašinas, laikrodžius ir kitus daiktus. Siuntinius galite patys čia vietoje sudaryti.

KAINOS PRIEINAMOS.

**A M E R L I T
SUPPLIES CO.**

2221 W. CERMAK ROAD
CHICAGO, ILL.

STASYS GRUBLIAUSKAS, Vedėjas.

• Parduodu, Pritaikau • ir Įdedu Naujus

moderniškus aliuminijaus langus, duris ir vasarinius tinklius. Apdraudžiu namus, automobilius, langus, baldus ir kitus dalykus nuo ugnies, vagies ir kitokių nelaimių.

Kreipkitės, mielai noru
Jums patarnausiu.

JUOŽAS SPAITIS
3261 So. Halsted St.
Victory 2-6469

CHICAGOS SVARIAUSIAS IR
MODERNISKIAUSIAS DARŽAS
BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

PETRO ŠIRVOKO NUOTYKIAI

Vienas aukštą mokslą lankęs žmogus, Bostono sieloganis, atsiuntė Petru Širvokui laišką, patardamas jam susipažinti su Betinos Baxter stebuklais. Šis štukorius, matyt, nežino, kad Petras Širvokas savo knygoje yra aprašęs daugiau stebuklų ir su juo nutikusių įvairiausių nuotykių, negu bet kurios panos knygoje galėtų būti minimėta. Švaisto knyga apie Petro Širvoko stebuklus ir nuotykius bus pasijusta, kai du doleriai ateis į jūsų adresu: **NAUJIENOS, 1739 S. Halsted Street, Chicago 8, Illinois.**

ATVYKITE IR ISITIKINKITE

Mūsų kainos mažesnės
negu kitur!

Pasirinkite medžiagas tiesiai iš
ritinio ir jums nukirps tiek kiek yra
reikalinga vienai eilutei arba kelioms.

Didžiausias pasirinkimas visai
šeimai, mažiems ir dideliems!

Toliau gyvenantieji gali gauti medžiagų
pavyzdžius, ir jiems pasiūsiame to-
kias medžiagas, kokių jie pageidauja
C. O. D.

**DIDŽIAUSIAS MEDŽIAGŲ
PASIRINKIMAS URMO
PREKYBOS APYLINKĖJE**

• ŠILKAS • VILNONĖS VIETOS IR ANGLISKOS MEDŽIAGOS,
• VELVET, • MEDVILNĖ, LININĖ IR LANGAMS UŽUOLAUDŲ
VISOKIŲ RŪSIŲ MEDŽIAGA.

Darbo valandos: Kasdien nuo 8:30 val. ryto iki 6 val. vak.;
Pirmadienį iki 7 val. vak.; Šeštad. nuo 8:30 val. ryto iki 5 v. v.

HENRY S. FRAERMAN

215 WEST JACKSON at WELLS Tel. WEBster 9-4187

PIUTE LEGENDA

(Tęsinys iš 6-to pusl.)

Jų oda yra auksinės spalvos ir jų ilgi tamsūs plaukai yra parišti galvalankiu. Jie rėdosi baltu plonai austu drabužiu, apsisiautę per vieną petį. Ant kojų dėvi blyškius sandalus...

Jo balsas pritilo dūmų kamulyje. Senis atrodė nugrimzdo į transą, bet aš turėjau dar vieną klausimą. "Ar nors vienas Piute yra kalbėjęs su Hav-musuvais ir ar Piute tauta čia jau gyveno, kuomet didieji irkliniai laivai čia pasirodė?"

Kurį laiką nebuvau tikras, ar jis mane išgirdo. Tačiau, kaip mūsų paprotys reikalauja, aš kantriai laukiau atsakymo. Vėl senis atliko dūmų pūtimo ritualą į visas keturias puses ir vėl pasigirdo jo švelnus balsas:

"Taip. Kadaise, nelabai toli moje praeityje, bet per daugelį gentkarčių prieš ispanams ateinant, vieno Piutes vado nuotaka staiga mirė. Savo dideliame skausme, vadas atsiminė Hav-musuvus ir jų ilgus mirties vamzdžius. Jis norėjo vykti pas savo nuotaką, tad atsisveikino su savo liūdinčia tauta ir išvyko Hav-musuvų ieškoti. Niekas nepasirodė, kol vadas nepradėjo lipti beveik nepalipamu Panamintų kalnų šonu. Ir staiga priešais jį atsirado žmogus baltuose drabužiuose su ilgu vamzdžiu, modamas, kad eiti atgal. Bet vadas rodė ženklus, kad jis nori mirti ir ėjo artyn. Žmogus baltame rūbe sušvilpė ir greit pasirodė kiti Hav-musuvai. Jie kalbėjosi savo tarpe keista kalba ir susimąstę apžiūrinėjo vadą. pagaliau jie parodė ženklais, kad jie nori jį pasiimti su savim drauge.

"Praėjo daug savaičių ir kai tauta gėdėjo, laikydama jį mirusiu, Piute vadas grįžo į savo stovyklą. Jis buvo buvęs didžiajame Hav-musuvų požeminiame slėnyje, kur baltos šviesos degė dieną ir naktį, niekuomet neužgesdamos, apšviesdamos senovinį marmuro miestą ir nikuomet nereikalingos kuro. Tenai jis išmoko tų paslaptingų žmonių kalbą ir jų istoriją, mainais juos išmokydamas Piute kalbos ir papasakodamas jų legendas. Jis sakė norėjęs ten pasilikti visuomet, bet jie prikalbėjo jį grįžti ir perduoti savo naują mokslą savo žmonėms".

Pagaliau prisiverčiau paklausti: "Ar senelis pats tiki tai vado istorijai?"

Kalbėtojas kurį laiką žiūrėjo į savo pyptę rūmus, pagaliau tarė. "Aš nežinau. Kai žmogus esi paklydęs Tomešoje ir Ugnies dievas vaikšto per tą druskinę dykumos plotą, keisti sapnai lyg debesys migla aptraukė jo protą. Joks žmogus negali ilgesni laiką kvėpuoti karštą Ugnies dievo kvapą ir išlikti sveiką proto. Žinoma, Piutės apie tai pagalvojo. Jokie kiti žmonės nepažįsta geriau Tomešos nuofaikų, kaip Piutės.

Prašei manęs papasakoti legendą apie skraidančius laivus. Aš tau papasakojau, ko jaunieji genties žmonės nebežino, kadangi jie nebesiklauso praeities istorijų.

Žodžiai

Žmogus, protaudamas, kaip kada pasididžiuoja ir į grabę įkrinta. Neapsigalvojęs pamano, kad žodžiais galima viską pareikšti, nors iš tikrųjų pasakyti, kas yra meilė, arba kam žmogus gyvena, ir kodėl kaip kada gyvybę paaukvoja, tiksliai ir galutinai nepasiduoda žodžiais pareikšti. Tokiu būdu, rašto ir kalbos žmogus, kaip kada, tartum truputį meluoja. Jis bando neapčiuopiamą apčiuopiamu padaryti, neišmafuojamą matuojamu. Bet kaip sumanko tiesą, kaip ją sužaloja! Rašytojas, tartum, senovės karalius Prokrustas, teturėjęs vieno dydžio lovą. Jei svečias būdavo per ilgas, nukapodavo jam kojas, jei būdavo per trumpos, ištempdavo jo sąnarius. Taip ir rašytojas savo nevienodo ūgio svečius — idėjas bei mintis — į žodžius spausdamas, arba juos apkapoja, arba sąnarius išnarsto, tikslu patenkinti žodžiams nepasiduodančią giliają prasmę."

Iš Anne Morrow Lindbergh "The Wave of the Future". — V.

"Dabar manęs klausai, ar aš tikiu. Aš atsakau štai ką. Atsi- grežk atgal. Pažiūrėk kitapus savęs į tą Panamintų sieną. Kiek milžiniškų kavernų ten gali būti, paslėptų uolų atokaitoje ir šėliuose? Kiek daug jų gali ten atsidaryti ir užsidaryti ir niekuomet nebūti matomos tarpe strėlėmis dangun kylančių kalnų viršūnių? Kiek orlaivių gali tenai lyg arai nusileisti iš kitapus vasaros naktimis, kuomet šios įkaitusios krosnies smėlys laiko atskirtą visą slėnį nuo baltojo žmogaus akių? Kiek daug Hav-musuvų gali čia gyventi savo amžinoje ramybėje, toli nuo baltojo žmogaus patrankų savo nepasiekiamose tvirtovėse? Šis kraštas visuomet buvo paslapčių kraštas. Niekas to negali pa- keisti. Net baltasis žmogus su savo skraidančiomis mašinomis, nes jei tik jie per arti priskirtų prie Panamintų kalnų sienų, as- trus vėjas lyg skrendančios strėlės beregint nuplėsyti jų sparnus. Tomeša savo paslaptis gerai apsaugo ir žiemos metu, bet joks žmogus negali į jas skverb- tis, kuomet Ugnies dievas nu- kloja visus praėjimus savo karšto kvėpavimo šydu.

"Aš vis tebeatsakau į tavo klausimą su abejonėmis savo galvoje, kadangi mes kalbame apie keistai paslaptingą kraštą. Baltaodžiai jo nepažįsta tiek, kiek mes Piutės, ir mes visuomet jį laikome baugioje pagarboje. Tas kraštas tebėra kaip buvęs už- draustas: Tomeša, Liepsnojan- čios Žemės kraštas".

Šios legendos autorius yra Na- vaho indėnas.

Likimas nežino atsitiktinu- mo; žmogus greičiau sukuria, kaip sutinka savo likimą.

Wilman

Jei trūksta jėgų, tebūnie pa- girtinas noras.

NAUJIENOS ★ Chicago 8, Ill.
Šeštad., rugp. 23, 1958 ★ 7

Tremtis turi virsti isigyvenimu?

Tarptautinė P. E. N. drau- gija Londone išleido "The Pen in Exile" — antrą rinkinį kūrinių tremtyje atsidūrusių rašytojų, suredaguotą Povilo Tabori. Nežinoma, ar jame idėta lietuvių rašytojų, bet Londono "Times" literatūros priede recenzentas rašo:

"Čia kūriniai 51 rašytojo, dvylikos tautų. Yra gerų, yra silpnų. Visus riša faktas, kad rašytojai gyvena tremtyje. Kas tremtis? Savo pirmą prasmę ("išgabenimas kitur pabaudai") ji jau rodosi, pra- rado ir dabar tereiskia "ilgam nusitesusi negyvenimą tėvų krašte". Vieni autoriai ilgiau, kiti trumpiau gyvena Anglijo- je. Visus slėgia svetima, šalta dvasia. Poetai ypač ją junta. Idomu — anglų poetai išvers- ti į veik visas net užkampines Europos kalbas, o joks euro- pietis poetas nėra susilaukęs pilno savo kūrinių vertimo į anglų kalbą. Nelengva ir apy- sakų rašytojams. Anglui skai- tytojui, aišku, negali būti do- mūs pergyvenimai svetimų, nesuprantamų, tolimų žmo- nių, o naujoji gyvenimo ap- linka dar į kraują autoriams neįėjusi. Rašytoju būti išviso nelengva. Oar sunkiau būti tremtiniu. Bet užvis sunkiau- sia yra būti tremtiniu rašyto- ju. Tai nepavydėtinas liki- mas, kuriam mes visi anglai turime užjausti."

Nėra tokios politinės alche- mijos, kurios dėka galima bū- tų gauti auksinį elgesį iš švi- ninių instinktų. H. Spencer

Kai tau kalbama: "netikėk savo sąžine", būk tikras, kad tavo nori apgauti, ir nepasi- duok.

O, kad jaunystė žinotų, kad senatvė galėtų!

BŪKITE TIKRI,

kad jūsų dovanojami siunti- niai į Lietuvą, Latviją, Ukrai- ną ar Sovietų Sąjungos dalis

YRA 100% APDRAUSTI

Siųsdami savo paketus, bū- kite tikri, kad jūs siunčiate juos per autorizuotą firmą ir reikalaukite apdraudos įro- dymų.

Jūsų pačių interese turėti reikalus su patikima bendro- ve, kuri yra biznyje daugiau, kaip 25 metų. Mes didžiuoja- mės savo mandagiu, asmeni- niu, atidžiu ir greitu patarna- vimu.

Gautus p a š t u siuntinius mes pakvituojame ir pasiun- čiams sąskaitas per 24 valan- das.

Atsilankykite i bet kuri mūsų skyrių ir pareikalaukite Vedėjo parodyti jums paliudyta kopiją ap- draudos poliso nuorašą nuo DURU IKI DURU. Reikalaukite mūsų pui- kių katalogų.

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 Walnut Street,
Philadelphia 6, Pa.
Walnut 5-3455

1991 Broadway
NEW YORK 23, N. Y.
Telephone: LYceum 5-0900
390 West Broadway
SO. BOSTON 27, MASS.
Telephone: ANdrew 8-8764

Išitėmykite naują adresą:
263 Market Street
Newark 2, N. J.
Telef.: MARket 3-1968

4102 Archer Avenue
CHICAGO 32, ILLINOIS
Telef.: FRontier 6-6399

6446 Michigan Avenue
DETROIT 10, MICHIGAN
Telephone: TASHmoo 5-7560

1313 Addison Road
Cor. Superior Ave. & E. 71st St.
CLEVELAND 3, OHIO
Telephone: UTah 1-0807

683 Hudson Ave.
ROCHESTER, NEW YORK
Tel.: BAKER 5-5923

Reikalaukite telefonu arba raštu mūsų paskutinių informacijų knygtę.

Skaitykite "N-nas"

MES NESAME PATENKINTI IKI JŪS NESATE PATENKINTI

Mes dėkojame savo klientams už rėmimą mūsų firmos ir jų patogumui mes skelbiame sekancius pagerinimus:

1. Mūsų istaiga Newarke bus atidara ir sekmad. nuo 9 iki 4 val.
2. Mes išsiunčiame siuntinius tuojau neatidėliodami.
3. Oro pašto siuntiniai, jeigu jie pristatomi iki 12 valandos, išsiunčiami tą pačią dieną.
4. Mes padidinome prekių pasirinkimą mūsų maisto ir medžiagų skyriuje.
5. Mūsų maisto, audeklų ir vaištų nauji standartiniai siuntiniai yra sudaryti ilga patirtimi remiantis mūsų klientų pareikalavimais. Ateikite i:

Package Express & Travel Agency, Inc.

1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y.
Tel.: INGersol 7-6465, INGersol 7-7272

Atidaryta kasdien nuo 9 iki 6 valandos, sekmadieniais ir šeštadieniais nuo 9 iki 4 val.
312 Market St. Newark, N. J. Tel.: MITchell 2-2452
(Licensed by USSR)

MŪSŲ SKYRIAI:

78 Second Avenue NEW YORK 3, N. Y. OREGON 4-1540
11601 Jos Campau Ave. DETROIT 12, MICH. TOWNSEND 8-0298
121 S. Vermont St. LOS ANGELES, CAL. DUNKIN 5-6550

N. Y. istaiga atidaryta kasdien 9—6, šeštad. ir sekmad. 9—4.
832 N. 7th Street Philadelphia 23, Pa. WALNUT 3-1747
651 Albany Avenue HARTFORD, CONN. CHAPEL 7-5164
1241 N. Ashland Ave. CHICAGO 22, ILL. HUMBOLDT 6-2818

Jums maloniai patarnaus mūsų tarnautojai ir su jumis kalbės jūsų gimtąja kalba.

Pasternakas bėdoje

Penkiolika mylių į pietvakarius nuo Maskvos, rašytojų kolonijoje Peredelkino, gyvena senas rusų rašytojas Boris Pasternakas, 67 metų amžiaus. Jis prieš porą metų, po stalininio "atodėrio" metu, parašė 700 puslapių romaną, pavadintą "Doktor Živago". Romanas vaizduojamas Rusijos gyvenimas laikotarpyje tarp 1903 ir 1929 metų. Nors jis knygą pradėjęs rašyti dar prieš Stalino, bet, sakosi, jau tuomet jautęs, jog "laikai kinta". Knygoje išreikšta bendra Rusijoje vyraujanti nuomonė, kad bolševikinė revoliucija Sovietų Sąjungoje jau yra atlikusi savo pareigą ir kad "nauja epocha, nauja era tyloje gimsta, gimsta ir dygsta kaip žolė, kaip augalai visur aplinkui; gimsta naujagimiuose kūdikiuose ir visur kitur; ji nebus paskelbta, bet ji pati ateina, ji vystosi".

Romanas baigiamas dviejų jaunų vyrų (raudonarmiečių) grįžimu iš Antrojo pasaulinio karo, apie kuriuos autorius rašo:

"Nors padėtis nepaaiškėjo ir laisvė, kaip jie tikėjosi po karo, nebuvo atgauta su pergale, kaip jie laukė, bet ne tame svarbumas. Laisvės nuėjimas buvo ore pokarinių metų ir buvo vienintelis jo (karo) istorinis turinys".

Knyga buvo baigta prieš dvejus metus, ir autorius pradėjo ją siuntinėti įvairioms sovietinėms knygų leidykloms bei žurnalų leidėjams. Buvo numatyta 1956 metų pabaigoje knygą išleisti, ir autorius Pasternakas susitarė su tūla Italijos leidykla knygą išleisti kartu Sovietų Rusijoje ir Italijoje.

Bet po vengrų revoliucijos raudonaisiais tankais sutriuškinimo, kai pačioje Sovietijoje prasidėjo žengimas atgal prie stalininių metodų, prasi-dėjo sunkumai ir Pasternakui. "Jie (kompartija) pirma patarė, kad aš gaučiau sutikimą atidėti knygos išleidimą užsienyje šešiams mėnesiams", pasipasakojo Pasternakas grupei vakariečių korespondentų, "kad būtų galima pašalinti iš knygos kai kuriuos nepriimtinius paragrafus".

Kaip pats Pasternakas, taip ir italas leidėjas sutiko. Bet išmetimas niekuomet neįvyko, nes, kaip Pasternakas sako, "jie" (kompartija) patys nedrįso to padaryti, manydami, kad išmetimus turi padaryti kas nors "didis", ir nei vienas jų nesijautė pakankamai "didelis". Tad pusei metų praėjus, Pasternaką paprašė, kad jis pareikalautų savo italų leidėjus rankraštį grąžinti, bet Pasternakas atsakė savo sovietiškiems patarėjams, jog vargiai šis manevras bepasiseks. Dabar autoriaus nemalonumui ir jo sovietinių "patarėjų" išgąsčiui, Italijos leidėjai pranešė, kad jie knygą leidžia be jokių "pataisymų"...

Bibliografinės žinios

NAUJI LEIDINIAI OKUP. LIETUVOJE

(E) — Valstybinė politinės ir mokslinės literatūros leidykla Vilniuje išleido pastaruoju metu t. k. šiuos leidinius:

T. Ivanauskas: "Lietuvos paukščiai", Kn. I. Teterviniai, fazanai, karveliai, stepinės vištelės, vandeninės vištos, gervės, storkulniai, sėjikai, kirai, alkos. 332 pusl. 157.

M. Daujotas: "Lietuvos pajūrio smėlynų apželdinimas", 170 psl. 1958.

V. J. Kubilius: "Mačys-Kėkštas", 24 pusl. 1958.

J. Maniušis: "Kai kurie projektavimo ir statybos Tarybų Lietuvoje klausimai". 54 psl. 1958.

V. Miniotas: "Šiaurės Atlante" (Apie Tarybų Lietuvos žvejus). 104 pusl. 1958.

VI. Minius: "Chirurginis plaučių tuberkuliozės gydymas", 194 pusl. 1958.

"Šeiminkės vadovas", 743 pusl. 1958.

D. Šniukas: "Ežerų vilnimis po Rytų Lietuvą". 96 pusl. 1958.

St. Tarvydas: "Lietuvos TSR fizinė-geografinė apžvalga" 78 pusl. 1958.

V. Uzdavinys: "Pirčiupio kaimo tragedija". 93 pusl. 1958.

K. Žirgulienė: "Mezgimas". 287 pusl. 1958.

I. Goltblatas: "Trikotazo pramonės išsivystymas Tarybų Lietuvoje". 44 pusl. 1958.

V. Kisinienė: "Autorinės lentelės Lietuvos TSR bibliotekoms". 160 pusl. 1958.

"Knygų katalogas 1957" 123 pusl. 1958.

J. Maniušis: "Tarybų Lietuvos pramonės kilimas". 112 pusl. 1958.

"Melioracijos darbų patirtis

Kokios yra tos "erezijos", dėl kurių senasis sovietų autorius gali susilaukti daug nemalonumų? Trys ar keturi paragrafai, kurie paties autoriaus manymu, "nereprezentuoja meną".

"Knygoje yra įvairių pusių, charakteriai kalba tikrus dalykus ir netikrus dalykus ir tik pusiau dalykus. Jūs turite teisę paklausti, ar aš tikiu tuo, ką parašiau. Žinoma, aš tikiu. Bet ši knyga nėra teisingas nei sovietų bendruomenės kaltinimas. Tai yra didelės revoliucijos epizodo ekspozicija".

Kas gi tokio yra knygoje, dėl ko "jie" taip labai susijaudino? Tenai esama skirsnų, kur įvairūs charakteriai neigia marksizmą, kaip mokslą, priešinasi sovietų žemės kolektyvizacijai ir peikia korupciją.

Kas Pasternako laukia, kai, nepaisant jo pastangų, rankraštį atgauti, jo knyga Italijoje paskubomis išleidžiama taip, kaip buvo parašyta?

Pasternakas pasisakė, kad jam dabar įsakyta parašyti "studiją apie taiką". P.

Tarybų Lietuvoje". (Straipsnių rinkinys). 106 pusl. 1958.

"Pagrindiniai apylinkės tarybos darbo klausimai". 319 pusl. 1958.

R. Kulikauskienė-Volkaitė: "Lietuvos archeologiniai paminklai ir jų tyrinėjimai". 182 pusl. 1958.

J. Jurginis: "Šiurpus Lietuvos istorijos puslapis". 78 pusl. 1958.

J. Jurginis: "1905 metų revoliucijos įvykiai Vilniuje". 147 pusl. 1958.

J. Aničas: "Lietuviai bolševikai spalio revoliucijos kovose". 72 pusl. 1958.

M. Bagdonaitė: "Mokykloje ir už jos sienų". (Apie vaikų elgesio kultūrą). 114 pusl. 1958.

M. Eglinis: "Mirties fortuose" (Fašistų žiaurumai okupuotoje Lietuvos TSR). 79 pusl. 1958.

"Komjaunimo propagandisto ir agitatoriaus žinybas".

NAUJIENOS ★ Chicago 8, Ill. šeštad., rugp. 23, 1958 ★ 8

535 pusl. 1958.

J. Laužikas: "Paskatinimai ir bausmės auklėjant vaikus šeimoje". 43 pusl. 1958.

Z. Zinkevičius: "Kaip žmonės išmoko rašyti". 34 pusl. 1958.

"Lietuvos TSR ekonominė geografinė". Red. K. Meškauskas ir S. Tarvydas. 403 pusl. 1957.

J. Mekys: "Kuršių Neringa". 128 pusl. 1958.

Medžiagą kiekvienas mato priešais save, turinį randa tas, kuris gali prie jos ką nors pridėti, forma gi daugumai pasilieka paslaptis. Goethe

Teisingumas visur, o ypačiai auklėjime, yra svarbiausia sąlyga.

Nugalėk pyktį švelnumu, bloga — geru, šykštų — dovanomis, melagi — teisybė.

VISUOMENĖS MOKSLŲ, MENO IR LITERATŪROS ŽURNALAS DARBAS

kritiškai stebi mūsų išeivijos, Lietuvos ir viso pasaulio gyvenimą. Prieš konservatyvią provincialią tradiciją DARBAS stato humanistines vertybes ir kūrybiškai šviežių žodį.

5410 SIXTH AVE.

Brooklyn 20, N. Y.

Ligi 1958 metų pabaigos iliustruotą trimėnesinį žurnalą DARBĄ galima užsisakyti sena kaina: \$2.00 metams, \$5.00 trejiems metams; studentams \$1.50 metams. Paskiras numeris 75 centai.

PADĖKIME ARTIMIESIEMS LIETUVOJE IR SIBIRE!

Vėl siunčiame Jūsų užsakytus pas mus ar Jūsų pačių pristatytus siuntinius į visus kraštus. Taip pat parduodame visų rūšių medžiagas, odą ir kitas prekes žemiausiomis kainomis.

Kviečiame visus lietuvius įsitikinti, kad mūsų patarnavimas yra tikrai nuoširdus ir lietuviškas, o visus mūsų buvusiuosius klientus nuoširdžiausiai kviečiame sugrįžti pas mus ir vėl jaustis kaip SAVUOSE NAMUOSE—VIENOS ŠEIMOS NARIAIS.

PATRIA GIFT PARCEL CO.
3741 West 26th Street, Chicago 23, Ill., USA.
Tel.: CRawford 7-2126

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS IR GAZOLINO STOTIS

Lyginimas, dažymas, taisomi ir reguliuojami (tune-up) motorai, stabdžiai, transmisijos ir t. t. Alyva, baterijos ir padangos. RADIATORIAI, GENERATORIAI IR VISA ELEKTROS SISTEMA.

Pas mane pirkti duslintuvai įdedami veltui

Darbas atliekamas patyrusių mechanikų

Išmetimo vamzdžiai įdedami veltui, jei perkamas duslintuvas.

M. Č E S A S

1934 West 59th Street

Tel.: GR 6-9136

Dirbtuvė atidaryta nuo 8 val. ryto iki 8 val. vak. Sekmad. uždaryta.